

GERAAMTES IN DIE KAS

B.J. Bester

Wat kan 'n mens doen met 'n klomp voëlgeraamtes in 'n kas? Daar is goeie redes waarom daar 'n versameling van voëlskelette deur die Departement Ornitologie opgebou word.

Deur 'n verwysingsversameling van voëlskelette te besit, kan identifikasies van voëls gemaak word wanneer slegs enkele beendere beskikbaar is, byvoorbeeld waar die maaginhoud van roofdiere ondersoek word wat voëls gevreet het. Die dieët van uile word dikwels ondersoek deur uilklonte te ontleed en dele van voëlskelette wat hierin gevind word, kan met behulp van 'n verwysingsversameling geïdentifiseer word. Voëls wat op paaie doodgery word, soos bv. naguile, kan dikwels slegs geïdentifiseer word deur na hulle skeletoorblyfsels te kyk. Die verwysingsversameling kan dus 'n baie belangrike instrument wees om sekere sku voëls se verspreiding beter te bepaal. 'n Verdere nut vir 'n skeletversameling is dat die hedendaagse voëlspesies se skelette vergelyk kan word met gefossiliseerde beendere uit opgrawings. Stukkies fossiele been wat onlangs op Florisbad opgegrawe is, is byvoorbeeld geïdentifiseer deur van ons huidige versameling gebruik te maak.

Omdat been stabiel is in 'n sekondêre omgewing, bly dit goed behoue nadat dit geprepareer is en het min sorg nodig. Wanneer 'n voël versamel word om as skelet geprepareer te word, word alle eenheidsmate soos massa en vlerk lengte geneem en aangeteken. Die maaginhoud en gonades van alle versamelde voëls word ook verwyder en bewaar vir latere ontleding. Daarna word soveel as moontlik van die vere en spiere van die skelet af verwyder en die eksemplaar word dan in 'n ensiembad geplaas wat die verteerbare materiaal soos spiere wegvreet en slegs die skelet laat oorbly.

Die ensiembad bestaan uit 'n geïsoleerde glasveselkas wat met water gevul word en waarin die temperatuur konstant gehou of andersins gereguleer kan word. Regulering van die temperatuur is noodsaaklik aangesien die ensieme sagte weefsel die beste by 37°C afbreek.

'n Volledige skelet van 'n Klein Heuningwyser uitgekak om al die verskillende skeletdele te toon.

Die volgende prepareringsproses is redelik eenvoudig:

- Nadat die vere en oortollige spiere van die skelet verwyder is, word die eksemplaar in 'n plastiese gaassakkie geplaas en 10 minute lank in 'n soutoplossing van 10% gekook.
- Die oplossing met die eksemplaar daarin word dan gelaat om tot by 30°C af te koel.
- Nou word die ensiempoeier bygevoeg en die eksemplare word 'n tydperk van twee tot drie dae lank in die glasveselkas geplaas, terwyl die temperatuur konstant op 37°C gehou word. Kleiner voëls soos mossies kan binne so min as vier ure voltooi word.
- Die skelet word goed gewas in water. Hierna word die skoongewaste skelet gebleik wat 'n spierwit skelet lewer wat finaal gesorteer en gebêre kan word vir gebruik wanneer nodig.